VİZE

HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI:

Toplumu düzenleyen kurallar:

→ Yazılı olan kurallar

→ Yazılı olmayan kurallar.

Hukuk kurallarının farkı bir müeyyidesi olmasıdır.

! Türkiye Kara Avrupa Hukukuna dahildir.

! Akıl hastaları ceza almaz.

HUKUK

↓ Kamu Hukuku

Ya 2 tarafın devlet yada 1 tarafın devlet olması gerekir.

* Vergi hukuku, kamu hukuku.

↓ Özel Hukuk

Kişi, aile hukuku, borçlar hukuku, ticaret hukuku, iş hukuku.

→ Uluslararası Hukuk

Anayasa Hukuku

İdare Hukuku

Vergi Hukuku (3 ilkesi var)

→ adalet, genellik, kanunilik

* Ceza Hukuku: suç, ceza, güvenlik

3 unsur !

Suç ve Suçun Unsurları:

→ Maddi (Hareket): icra

→ Manevi (Kusurluluk): Kast ve taksir.

OMİX

Medeni Hukuk:

Aile hukukunda yaptırım anlaşma varsa hukuk kuralları dışına çıkmadan uygulanmaz.

→ ~~Borçlar hukuku, ticaret hukuku, devletler özel hukuku, iş hukuku,~~ medeni usul hukuku, icra ve iflas hukuku

Hukukun Kaynakları:

→ Asıl: Anayasa, kanun, kanun hükmünde kararname, tüzük, yönetmelik, örf ve adet, uluslararası antlaşma

→ Yardımcı: Doktrin (bilimsel görüşmeler), içtihat (yargı kararları) emsallerle haklı alınabilir

Yazılı Kaynaklar: Başbakanlık Mevzuat Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü yayınlar.

* Resmi Gazete'de yayınlanmayan kanunlar geçerli değildir.

Hukuk Düzen Piramidi (Hans Kelsen):

- Anayasa
- Kanun
- Tüzük
- Yönetmelik
- Yönergeler

Anayasa: Yasama, yürütme, yargı kuruluşlarını ve işleyişleri düzenler.
7 Kasım 1982 2709 sayılı anayasa
177 madde vardır.

Değişmesi için Meclisin teklif yapması gerek;
5/3 teklif yapılırsa kabul edilir. 4/3 teklif yaparsa Cumhurbaşkanı direk onaylayabilir ve referanduma gidilir.

1876 - 1921 - 1924 - 1961 - 1982

* Anayasa öğelerini Cumhurbaşkanı seçer
Çeşitleri;
- Konun
- Temel hak ve özgürlük yer verilmesi
- Bağlayıcı ve üstün hukuk normu

Uluslararası Antlaşmalar:
Dışişleri Bakanlığından üst düzey bir kişi olmalıdır. Konuyla ilgili üst düzey yetkili olması gereklidir.
Çifte vergileme: İki ülkede vergi ödemektir. Taslak hazırlanır ve parafe ederler.

KANUN: Yasama (TBMM) organı koyar.
3 özellik gerekir;
- yazılılık: onaylayıp resmi gazete de yayınlanması gerekir.
- genellik: belli bir kişiyi değil ayrı olan herkesi kapsar.
- süreklilik: Kısa süreli konun çıkarılmak için değil her zaman uygulanması için çıkarılır.
* İstisnaları: Af Konunu

Kanun Nasıl Çıkarılır?;

4 aşamadan oluşur;

1- Öneri
2- görüşme
3- Kabul
4- yayım;

Veto hakkı 3'de çoktur. ...se Anayasa Mahkemesine gider.

1- Bakanlar Kurulu → tasarı
Milletvekilleri → teklif ... > hazırlarsa

2- Konu mecliste tartışılır.
3- Oylama yapılır.
4- Kabul edilen kanun Meclis Başkanı tarafından Cumhurbaşkanına gönderilir. Onaylarsa meclise gönderir ya da resmi gazete de yayınlanır. 15 gün süresi vardır.

! Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi;
- Yürütme yetkisi Cumhurbaşkanına aittir.
- Kişi hak ve özgürlüklerine karşı olamaz.
- Kanun üstündür.
* Kararnameyle ilgili bir kanun çıkarsa kararname hükümsüzdür.

OHAL: Savaş, seferberlik, salgın, ekonomik kriz gibi bir durumda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile verilir. Savaş ilanını Meclis verir.
Ohal süresi 6 aydır.
Kesinlikle kanunla düzenlenmesi gereken konular konunda varsa kararname çıkarılamaz.

Cumhurbaşkanı Kararları:
Yönetmelik ve kararname dışında da kararlar verebilir.
* Antlaşmaları onaylayarak
! Danıştay: İdari konularda gideceğimiz mahkeme.

Tüzük: Kurumların kendi işleyişlerine göre kanunlar ve tüzüklere göre oluşturdukları kurallardır.

İdarenin Düzenleyici Kuralları: İdari kararlardır, düzenleyicidir.

Yazısız Kaynak: Örf ve Adet Kanunu;
- Maddi sart, genel inanç, devlet desteği şartı
Yardımcı Kaynaklar: Emsal olarak gösterilecek kaynaklar.
Yasaların Uygulanması:
Nerede, Ne zaman, Kime, Nasıl?
* Yasaların uygulanması için ülke olması gerekir.
* ! T.C. kabul ettiği yasalar;
- Kara ülkesi, Kara suları, Hava ülkesi
1 / 2 / 3
a/ Mülkilik Sistemi: Kuralların ayrım gözetmeksizin herkese uygulanması
b/ Yarı Mülkilik Sistemi: Ülke yasalarının ülke içerisinde bazı yerlerde veya bazı kişilerde uygulanmasıdır.
c/ Şahsilik Sistemi: Nerede olursa olsun vatandaşı olduğu ülkenin kurallarına tabi olur.

Yasaların zaman itibariyle Uygulanması:
Yürürlüğe geçmesi için resmi gazetede yayınlanması gerek. "G" cetvelinde de yer alması gerekir. Yürürlük maddesi ile belirlenir.

Yasaların yürürlükten kalkması:

+ Kanunla kalkabilir
+ Süresi varsa süresi bitebilir

Yasaların geçmişe yürümesi:

Lehimize olan durumlarda geçmişe gidilebilir.

Yargı Sistemi:

Hukuki uyuşmazlıkları kesin olarak karara bağlama demektir.

Bağımsız Mahkemeler:

Hiçbir makam, merci ve kişi tarafından kendilerine yetki, emir veremez. Hakim karar verir.

Yargı Sistemi Çeşitleri:

- **Yargı Birliği Sistemi:** Bireyler arasındaki uyuşmazlıklara bakan mahkemelerdir. Amerika'da uygulanır.
- **Yargı Ayrılığı Sistemi:** **Adli yargı;** bireyler arasında çıkan uyuşmazlıklara, **İdari yargı;** (bireyler ile devletler) arasında çıkan uyuşmazlıklara bakan mahkemelerdir.

Türkiye'de yargı kolları:

- Anayasa
- Adli
- İdari
- ~~Uyuşmazlık~~

DMX

ANAYASA YARGISI:

Bireysel başvuruları değerlendirmek. Cumhurbaşkanı, bakanlar gibi bazı kişileri "Yüce Divan" sıfatıyla yargılamak. Siyasi partilerin kapatılmasına karar vermek.

Anayasaya başvurma usulü:
- Dava Yolu (Soyut)
- İtiraz Yolu
- Bireysel Yol

Temyiz: Bir mahkemenin tekrar görüşülmesi.

→ Anayasa mahkemesi kararları resmi gazete de yayınlandığı gün yürürlüğe girer.

Adlı Yargı: Diğer yargı kollarına girmeyen mahkemelere denir.

"anayasa, adli, idari, uyuşmazlık"

Hukuk Mahkemeleri: Özel hukuk konuları görüşülür. Tek hakimlidir.

2'ye ayrılır;

- Sulh Mahkemeleri: Daha küçük mahkemelere bakar.
- Asliye Hukuk Mahkemeleri: Resmi bir kaynak, resmi bir sonuç gereklidir. Mahkeme de çözülmesi gerekir. (Başsavcı mahkemesi).

İhtisas Mahkemeleri: Bir yerde ihtisas mahkemesi yok ise o davaya asliye hukuk mah. bakar.

→ Ticaret, aile, tüketici, iş mahkemeleri gibi özel konularda kurulmuş özel mahkemelerdir.

→ Her yerde kurulmaz, ilçenin nüfusu 100 000 üzerinde olmalıdır.

7.

Notlar: Adli Yargı

→ Hukuk mahkemelerinde davayı, savcı değil kural olarak davacı açar.

→ Savcı kural olarak bulunmaz.

→ Avukata vekil, avukata yetki verene müvekkildenir.

Ceza Mahkemeleri: Savcı vardır.

3'e ayrılır;

1. Sulh ceza
2. Asliye ceza
3. Ağır ceza

} Mahkemeleri

! Adalet Bak. Mahkemelerin kurulmasına sına karar verir.

! Hakimlerin ve savcıların görüşünü olarak mahkeme kurar.

Sulh ceza 1. 2 yıla kadar hapis cezalarına bakar. Güvenlik tedbirlerine hüküm uygulanması. sulh ceza mahkemelerinde;

! Savcı davayı açar ama mahkemede bulunmaz. !

Asliye ceza 2. Sulh ceza mahkemesinde görülmeyen konular görülür.

Ağır ceza 3. Yağma, müebbet hapis, hileli iflas, nitelikli dolandırıcılık vb. 10 yıldan fazla hapis cezası gereken suçlarla ilgili davalarla hükümlüdür.

! Cumhuriyet savcısı bulunur. Her il merkezinde vardır.

İhtisas Mahkemeleri:

Trafik Mahkemeleri → Sulh ceza Mah. görülür.

icra ve iflas
Çocuk Mahkemeleri → İhtisas mahkemeleri

! Fikri hakkı;
→ fotokopi kitap.

Notlar: Sanık, mağdur, ~~müdahil~~ müdafi

Edo

Yasa Hükümlerinin Kapsamına göre genel Hükümlerin özel Hüküm Durumu

! Genel yasalar, özel yasaları kaldırabilir.

* Tam Ehliyetliler: Ergin, sezgin ve ~~kısıtlanmış~~ kısıtlı olmayan kişilerdir. E.S.K. KES - SEK

* Sınırlı Ehliyetliler: Yapacakları bazı işlerde kendilerine kayyum (danışman) atayan kişilerdir.

* Sınırlı Ehliyetsizler: Ayırt etme gücüne sahip küçük ve kısıtlılardır.
* haksız fiillerden sorumludur.

* Tam Ehliyetsizler: Ayırt etme gücüne sahip olmayan kişilerdir.
* tek başlarına ve yasal temsilcilerinin onayı ile hukuki işlem yapamazlar.

HISIMLIK:
altsoy: çocuk-torun
yan-soy: teyze-hala-dayı-amca
üstsoy: Anne-baba / b.anne-b.baba

- Kan hısımlığı: Birbirinin soyundan veya ortak kökten gelen kişilerdir.
- Kayın hısımlığı: çocuk varsa. Evlenip boşandığı kişinin ailesi ile akrabalıkları devam eder.
- Evlat edinme: Evlat edinilen çocuk mirasçıdır. Eş ve çocuklar evlenemez. *18 yaşına kadar soyadını kullanmalı. altsoy ile evlenemez.
- İkametgah: Kişinin sürekli kaldığı adrese denir. Yerleşim yeri tektir ve zorunludur. * Ceza evi ya da hastane ikamet adresi olamaz.

Kişiliğin Sona Ermesi: 2'ye ayrılır: Gaiplik ve K.S.E.

* Ölünce kişilik sona erer. Kalp ve solunum, reflekslerin kaybı ve beyin fonksiyonlarının sona ermesidir.

* Ölüm Karinesi: (sınavda soru var)
* Kişinin ölümüne mutlak gözüyle bakıldığı bir kazada kaybolma durumudur.
! 100 kişi içinde 99 kişi ölü, 1 kişi kayıp bulunamıyorsa o kişi ölü kabul edilir. Kazanın bulunduğu yerin üst düzey görevlisi karar verir.

* kaza olması gerekir.
* ölüme mutlak gözle bakılması gerekir.
* cesede ulaşılamama
* kazanın mülki amirine karar verir.

! birlikte ölüm karinesi: hastalığı, yaşı olan kişileri önce ölmüş kabul edilir.
* doktorlar tespit yapar. (adli tıp)

2 şekilde olur.

(son çare halde)

★ Gaiplik: Cesedi bulunamayan veya sağ olarak da bulunamayan kişilerdir. 1 yıl süresi vardır. ←
Kaybolma tarihinden itibaren

Uzun Süre Haber Alınamaması: 5 yıl haber alınamaması durumunda mahkeme kararıyla gaipliğine karar verilir.

~~Mahkemeye 6 aylık süre içinde bilgi vermeleri için ilan verir. Herhangi~~ bir bilgi alınamaması durumunda gaipliğe karar verilir. Ölüme bağlı haklar aynen gaibin ölümü ispatlanmış gibi kullanılır.

+ Tüzel Kişiler: Kamu kurumları, gerçek ve tüzel kişilerin bir araya gelerek örgütlü olan insan ve mal topluluklarıdır.
→ Üniversiteler, dernekler, vakıflar vb.

Unsurlar:

1- Hukuk sistemine uygun olmalıdır. ✓
2- Süreklilik taşıması gerekir. ✓
3- İnsanlar ve tüzel kişiler tarafından oluşur. ✓
4- Örgütlü yapıdadır. ✓

*amaca yönelik değilse
! sever kapatır.

Kurulurken 3 sistem vardır;
- izin, serbest, tescil sistemi

1- İZİN: Devletin vereceği izin ile gerçekleşir. Üniversite ve Belediyeler
2- Serbest: Dernekler, sendikalar ve siyasi partiler serbest kuruluş sistemine göre oluşur.
3- Tescil: İradelerini tescil ederek makamlara ulaştırırlar. Vakıflar ve

1- Tüzel Kişilerde Hak Ehliyet → evlenemez, evlatlık edinemez.
2- Tüzel Kişilerin Yerleşim Yeri → kuruluş senedinde kuruluş yeri ~~belirtilmesi gerekir. Yönetildiği~~ yer kabul edilir eğer belirtilmezse.

omix

Tüzel Kişiliğin Sona Ermesi:

1- Tüzel kişiliğin [illegible] kararıyla sona ermesi

2- Mahkeme kararı (yasa dışı bir iş varsa)

3- Yasada ön görülen nedenler (7 kişi olması gerekir)

Dernekler:

* En az yedi kişinin olması gerekir. Veya tüzel kişiler tarafından kurulur.
* Kazanç sağlamak gibi bir amaçları olamaz. Maliye Bak. denetler. Yasaklanmış alanlarda faaliyetler gösteremezler.

Kuruluşu:

* İzin için üst düzey mülki amirine başvurulur, bildiri yazılır. (kuruluşu)
* Ekonomik amaç olmayacak.
* Tüzel kişiliğe sahip kişi topluluklarıdır.

Kamu yararına çalışan dernekler:

* 1 yıldan beri faaliyette olunması
* Belli tutarı geçen alım-satım işlemlerinin rekabet koşullarına uygun olması
* Toplumsal gelişmeye katkı sağlaması
* Yıllık gelirinin en az yarısının bu amaca harcanması
* Mal varlığının amacı sağlaması gerek.
* 7 kişinin belli miktarda para vermesi gerekir."

valilik * Bildiri önce İçişleri Bak. sonra Maliye Bak. daha sonra Cumhurbaşkanına gider. Karar Valilik aracılığıyla derneğe bildirilir.

Zorunlu Organlar:

- Genel, yönetim, denetim kurulu.

genel
yönetim } kurulmazsa derneğin kapanma nedeni.
denetim

* yargı *

Derneğin Sona Ermesi:

* Kendiliğinden amaca ulaşamamıştır, borçlarını ödeyemiyordur.
* Mahkeme kararı (Cumhuriyet Savcısı)
* Genel kurul kararı (3/2 çoğunluğun toplanması gerekir)
* Zorunlu organlar oluşturulamazsa..

! (genel, yönetim, denetim) !

Vakıflar:

* Ekonomik değeri olan mal ve hakların toplum yararına sunulmasıdır.
* Gerçek ve tüzel kişilerin bir araya gelerek belli bir amaca için toplanmasıdır.

Kuruluşu: Resmi senedi veya ölüme bağlı tasarrufla kurulur. (mal varlığı bağışlama)

(*) Zorunlu organ yönetimdir. yönetim.

Aile Hukuku: Karı, koca ve çocuklar varsa toplumun temel yapı taşı olarak tanımlanır.

* Eşlerin sadakatli olması
* Evlilik süreklidir.
* Eşler birbirinin dengidir. Zayıf olan hukuk karşısında korunur.
* Boşanma nedenleri sayma yöntemiyle belirlenmiştir. (Dilekçe hazırlanır ve nedenler belirtilir)
* Evlilik biçimi nikah, sözleşme ile kurulabilir. nikah sözleşmesi
* Evlilik karı - koca eşliliğine dayanır.

Nişanlanma: Evlenme vaadidir. Ön anlaşmadır. "Evlenmeye zorlamak için dava hakkı vermez."

Şartları;
* Eşyaları geri istenilemez.
(yeğen, kuzen)
* Evlenme vaadi yapılması ile birlikte evlenilmesi yasak kişilerle evlenilemez.
* Küçük ve kısıtlıların temsilcilerinin rızası olması gerekir.
* Temyiz gücü olmalıdır. (Ölçme, tartma, ayırt etme gücü olmalıdır.)
* Nişanlanma iradesi olmalıdır.

Evlenme: Evlenme ehliyeti ve şartlarına sahip iki farklı cinsin resmi memur önünde nikah akdi ile hayatlarını birleştirmişlerdir.
Özellikleri:
* Evlilik ehliyeti
* Farklı cins, iki kişi tarafından gerçekleşir.
* Nikah akdi
* Resmi memur
* Tam ve birlikte bir hayattır.
* Ömür boyu sürecek, boşanma amacıyla evlilik olmaz.

Evlilik Ehliyeti ve Şartı; → ayırt etme
* Her 2 taraf temyiz gücüne sahip olacak.
* Her 2 taraf 18 yaşını tamamlayacaktır.

Maddi Şartlar;
* Yasak hısımlarla evlenilemez.
* Bir taraf evliyse, evlenilemez. 1. eş ölürse 2. evlilik geçerli sayılır.
* Evliliği sona ermiş kadının 300 günü dolması gerekir.
- Biçimsel Şartlar;
* Memur önünde yapılır.
* Belediyeler, muhtarlık, konsolosluklar.

Boşanma;

* Yaşayan eşler arasında olur.
* Bir taraf ölü ise evlilik bitmiştir.
* **Yargı kararı ile olur.**
* Hukuki sonuçlar doğurur.

Hukuki Sonuçlar;

* Eşler "evli" statüsünden "boşanmış" statüsüne döner.
* Kusursuz veya daha az kusurlu taraf maddi teaminat isteyebilir.
* Kişilik hakkında saldırı varsa manevi teaminat isteyebilir.
* Kadın evlenmeden önceki soyadını alır.
* Menfaatler gözetilerek çocuk-lar eşlerden birisine bırakılır.

23 Ekim

Miras Hukuku;

- Kişinin para ile ölçülebilen mal varlığının olması gerekir.
- Miras bırakan kişiye "**muris**" denir.

* Ölümüne veya gaipliğine karar verilmiş kişinin mal, alacak ve borç bırakmasıdır.

- **Mirasın Konusu;** Mirası oluşturan para ile ölçülebilen ekonomik değerler. (ev, araba, ruhsatlı silah, haklar vb.)

* Alacaklar, mallar, borçlar mirasa konu olabilir.
* 3 ay reddetme süresi vardır.

Miras İlişkisi;

Mirasçı;

Yasal Mirasçı; Muris karar vermez. Kanun mirasçıları belirler. Saklı paya sahip mirascılarda denir.

Saklı paya sahip mirascı

Kanunlar tarafından belirlenir.

- Kan Hısımı:

1. zümre: **Altsoy hısımlığı / çocuklar torunlar** ona kalır.

2. zümre: Anne veya babaya üst soya kalır.

3. zümre: 1. ve 2. zümresi bulunmayan, büyükanne veya büyükbabaya kalır.

* Eş hukukla mirasçıdır. Ama oranları vardır.
* 1. zümre varsa **eş 1/4** ünü alır. çocuk varsa
* 2. zümre varsa **eş 2/4** ünü alır. anne + baba
* 3. zümre varsa **eş 3/4** ünü alır. b. anne + b. baba
* 3. zümre de kimse yoksa miras eşe kalır.
* Kimsesizse devlete kalır.
* Evlatlık edinilen kişi mirasçıdır. Gerçek anne-babasında da mirasçıdır.

sınav

- İradi Mirasçılık: (Ölüme bağlı tasarruf)
* Vasiyetname veya **miras sözleşmesi** bırakabilir.
* Tasarruf (karar) sınırları içerisinde kalmak şartıyla.

- Vasiyetname: Kendi isteğiyle mallarını bölüştürür.
* Kanıtlanabilir olmalı

- Miras Sözleşmesi: Sulh hukuk mah. ya da notere gidilmesi gerekir.
* Miras bırakan ve miras bırakılan kişi ile iki şahit huzurunda noter karşısında gerçekleşir. Vazgeçilebilir ama sözleşmede belirtilmesi gerekir.

- Mirasın Kazanılması: Muris ölümü ile miras açılır.
* Mirasçı **sağ** olmalıdır.
* Mirasçı, mirastan çıkarılmamalıdır.

- Mirasın Paylaşılması: **Sulh hukuk mah. müracaat edilerek mirasın paylaşılması istenebilir. (Anlaşılamaması durumunda)**

Eşya Hukuku: Mülkiyeti bize ait ise kullanma, yararlanma, tasarruf etme etkileri vardır.

bozanma →

Edim: yükümlülük
İfa: yerine getirme

* Kanun temsilcisi: 17
* hakim kararı: 16

31 Ekim

Borçlar Hukuku:

Borç İlişkisi: 2 etken olmalıdır, borçlu ve alacaklı. Edim ise borcun konusudur. Borç konusu olan şeyi yerine getirme yükümlülüğüdür.

İfa etmek: borcu yerine getirmek. (borçlu)

3 başlık altında toplanmıştır:

(1) Sözleşme: İki kişi ya da daha fazla kişinin karşılıklı birbirine uygun irade beyanlarından oluşan hukuki işlemlerdir.

Hukuki işlem olması için 3 unsur olmalıdır:

* Dürüstlük
* İyi Niyet
* İspat Yükü

} Özel Hukuk Kuralları

* İlk edimi atana "icap ya da öneri" yapan denir. (İrade açıklaması)
* Kendisine öneri ulaşan kişinin kabul etme durumudur.
* Edimin 3 şekli vardır:
 - Verme, yapma, yapmama

- Sözleşmelerde şekil: tapu memuru önünde (taşınmaz mal satışı)
- Sözleşmelerde şekilsizlik:
 2500 tl ve üzerindeki sözleşmelerde senet yapılması gerekir.
- Sözleşmenin içeriği: Ahlaka, kamu düzenine, kişi hakları (imkansız bir konu sözleşmenin içeriği olamaz.)
- Sözleşme örneği:
 * Madde 1 = taraflar
 * Madde 2 = konu
 * Madde 3 = Yetkili mahkeme

 Kaç nüsha ve madde olduğu belirtilmeli.

İntifa Hakkı: Başkasına ait bir maldan yararlanma

İpotek: Bir taşınması alacağı karşılık güvence olarak tutulması

- Aşırı yararlanma - Gabin: Edimler arasında denklik olmazsa buna gabin denir.

* Aşırı bir oransızlık olacak.

* Taraflardan birinin zarar görmesi. (düşüncesizliği, ...)

! ilaç örneği: piyasa fiyatında daha yüksek fiyata satmasıdır.

- Zor durumda bulunma hali: Kişinin zor durumundan yararlanılması

(Malın gerçek fiyatından daha fazla fiyata satılıp - alınması.)

- Düşüncesizlik Hali: Kimseye sormadan, danışmadan yapılan işler. (Çiftlik bank, "tesi") Bu halde ani karar verilmesi gerekir.

- Tecrübesizlik Hali: Tecrübesiz, sözleşme konusunda deneyimsizdir.

Yaşlı bir teyze arsasını 100 tl'ye değilde 30 tl'ye satmasıdır. şikayet ederse parasını geri alır.

(2) Haksız Fiil: Kusurlu ve hukuka aykırı bir fiille başkasına zarar veren bu zararı gidermekle yükümlüdür.

(*) Kusur sorumluluğu: Kusurlu bir hareket ile ortaya çıkar.

* Maddi açıdan zarar varsa karşılanması gerekir.

* Hukuka aykırı bir hareket işlenmesi gerekir.

* Maddi ve manevi zararlar verilmesi gerekir.

- Kusursuz Sorumluluk: Kusuru olmayan.

* Ayırt etme gücüne sahip olması gerekir.

* Maddi veya manevi zarar vermeli.

* Zarar, kişinin fiili sonucu doğmalı.

* Hukuka aykırı olmalı.

* Hakkaniyet tazmini gerektirir.

- Özen Sorumluluğu: Sahip olduğu şeyler başka kişiler zarar vermeme konusunda yapılması gereken her türlü tedbirin alınmasıdır.

Sahiplik:

- Adam çalıştırma

- Hayvan çalıştırma

- Yapı malikliği

- **Tehlike Sorumluluğu:** Tehlikeli bir işletme işletmek ve tehlikeli bir faaliyette bulunmak.

* Faaliyetlerden doğan zararları, işletme sahipleri veya işletenler **dayanışmalı** sorumludur.

- **Hakkaniyet Sorumluluğu:** Bir olayın doğruluğu noktasında oluşan yargıdır.

* Kamu vicdanı yapılan işlemi hukuka aykırı olarak nitelendirilemez.

- **Zaman Aşımı:** Haksız fiil nedeniyle açılacak tazminat davası, zarar görenin, zarar ve tazminat yükümlüsünü öğrendiği tarihten itibaren **2 yıl**, fiilin meydana geldiği tarihten itibaren **10 yıldır.**

(3.-) **Sebepsiz Zenginleşmeden Doğan Borç İlişkileri:**
Haklı bir sebep olmaksızın başkasının mal varlığında artış veya borçlarındaki azalıştır.

* **Şartları:**
* Mal varlığında artış veya borçlarında azalış olmalı.
* Artış veya azalma hukukun korumadığı bir nedene dayanmalıdır.
* Diğer kişinin; mal var. azalma ya da borçlarında artış olmalıdır.
* Sebep - Sonuç ilişkisi olmalıdır.

- **Hükümleri:**
* Sebepsiz zenginleşme kadar geri verme borcu altındadır.
* İyi niyetli ise elinde kalanı geri **vermelidir.**
* Kötü niyetli ise ele geçirdiğinin tamamını geri verme

- Zaman Aşımı: Hak sahibinin geri alma hakkını öğrendiği andan itibaren 2 yıl ve her halde hakkın doğduğu tarihten itibaren 10 yılın geçmesi ile zaman aşımına uğrar.

Borç İlişkisinden Doğan Yükümlülükler;

- Asli Nitelikli Yükümlülük: Tarafların edime yükledikleri anlam ve bu edimle ulaşmak istedikleri sonuca tam ve doğru bir şekilde ulaşmasını sağlayacak davranışlarda bulunmaktır. (Doğrucu davranmak.)

* Polyester bir elbiseyi pamuklu diye satan satıcıdır.

- Fer'i Nitelikli: Asli edimin ifa edilmesine yardımcı olan, kanun ya da tarafların anlaşması ile belirlenen yükümlülüklerdir. (Arkadaşına 100 tl borcun varsa 200 tl istesin ve 100 tl borcunu kapatmış olursun.)

- Yan Yükümlülük: Edimin ifa edilmesi dışında ye almakla beraber, borcun ifa edilmesi sırasında gösterilmesi gereken davranışlardır. Bu davranış ilke olarak dürüst davranmak ve borcun ifasında özen göstermek şeklindedir.

Borçların İfası:

İfanın Konusu: Borç, borçlu tarafından yerine getirilir.

Alacaklının borçlu tarafından borcun yerine getirilmesinde özel bir çıkarı olmadıkça, bizzat borçlu tarafındanda yerine getirilmeyebilir.

İfa Yeri: (gel: ödn)

* Para borçları, alacaklının ödeme zamanında yerleşim yerinde.
* Parça borçları, sözleşmenin kurulduğu sırada borcun konusunun bulunduğu yerde !
* Bunların dışındakiler, borçlunun yerleşim yerinde.

İfa Zamanı: Herhangi bir (süre) vade belirlenmemiş veya hukuki ilişkinin niteliğinden başka bir süre anlaşılmadıkça, borcun doğduğu anda ifa edilmesi gerekir.

* **Alacaklı ve borçlu, borcun ne zaman alınacağını serbestçe tayin edebilirler.**

İfa Edilmemesi:

1. Borçlunun Kusuru ile İmkansızlık:
Borçlunun kusuru olmaksızın borcu yerine getirmesi imkansızlaşırsa borçlu borcundan kurtulur, borç düşer. **(Malın teslim edilmesi gereken durumda edilmemesi (borcun) zarar görmesi.)**

2. Borcun gereği gibi ifa edilmemesi:
Bu durumda; borçlu alacaklısının uğramış olduğu zararı tazmin yükümlülüğü altındadır. **(Daha önce kaza yapmadığı ifade ediyor ama kaza yaptığı trafik raporuyla tespit ediliyor.)**

3. Borcun zamanında ödenmemesi:
Temerrüt borcun zamanında ve usulüne göre ifa edilmesinde üzerine düşeni yapmayıp direngenlik göstermesidir. Hem alacaklı hem de borçlu için söz konusudur.

a) Alacaklının temerrüdü: Alacaklının kendisine önerilen yapma veya verme borçlarının zamanında ve usulüne göre ödenmesi teklif edilmesine rağmen haklı ve geçerli bir sebep olmaksızın kabulden kaçmasıdır.

b) Borçlunun temerrüdü: Muaccel hale gelmiş bir borcun alacaklı tarafından ihtar edilmesine rağmen borçlu tarafından yerine getirilmemesidir.

- Borçların Sona Ermesi:

1. İbra: Alacaklı ile borçlu anlaşarak alacaklının alacağından vazgeçmesidir.

2. Yenileme: Mevcut bir borcun, tarafların bu yöndeki ortak iradeleri ile yeni bir borç oluşturarak sona erdirilmesidir.

3. Alacaklı ve Borçlu Sıfatlarının Birleşmesi: Alacaklılık ve borçluluk sıfatlarının bir kişide birleşmesi halinde borç sona erer. Karşı iki cinsin evlenmesi buna örnek değildir.

4. İfa İmkansızlığı: Borçlunun sorumlu tutulamayacağı sebeplerle kusursuz olarak borcun ifası imkansızlaşırsa borç sona erer. Henüz teslim edilmemiş bir malın zarar görmesidir.

5. Takas:

6. Zaman Aşımı: Yasada özel bir hüküm öngörülmemiş ise 10 yıldır.

7 Kasım

ŞEMA

Davacı, davayı açar → Mahkeme inceler. → Tanık kişi dinlenir ya da bilir kişiye başvurma. (3) → Hakim tarafından karar verilir. (4)

↓5 Davacı karardan memnun kalmadı. → 6 Asliye hukukta 15 g. Sulh hukuk mah. 8 g. karara itiraz dilekçesi verilir. (temyiz) → 7 Dosya yargıtaya gider. → 8 Yargıtay dosyayı inceler.

↓9 Yargıtay kararı doğru bulursa kararı onar. Karar kesinleşir dava sona erer.

10 Ama → Usule aykırı görürse kararı bozar. → 11 Yargıtay dosyayı tekrardan ilk derece mahkemesine geri gönderir.

↓12 → 13 İlk derece bu karara uyarsa yargılama devam eder. Yeni karar verilir. Bu da temyiz edilebilir.

14 İlk derece direnirse davayı sona erdirir. Bu kararda temyiz olabilir. → 15 Dosya tekrar yargıtaya gider. → 2. kez temyize geldiği için Yargıtay genel kurulu inceler.

↓16

2 sonuç çıkar:

1. Sonuç: Direnme kararını doğru bulursa onar, dava sona erer.

2. Sonuç: Direnme kararını bozar. İlk derece mahkeme buna uymak zorunda. Bu bozmaya göre hüküm verir.

Vergi mahkemelerinin üst derece mahkemesi: Danıştaydır.

Danıştay, yüksek mahkeme değildir.

2 görevi vardır: 1. görevi: İdari

2. görevi: Hüküm vermek

Anayasa mah. kararında temyiz yoktur.

[illegible]

[illegible]
[illegible]